

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1393
Toplantı Tarihi/Sayısı : 12.12.2024/48
Karar Numarası : 2024/1250
Başvuran : İ.Ç.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
: 2- Diyarbakır 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan Diyarbakır 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği, gerçekleştirilen nakil işlemi sonrasında ailesinin görüşlerine nadiren gelebildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Ailesinin Ankara'da ikamet ettiğini,

b. 18/3/2022 tarihinde Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan Diyarbakır 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini, gerçekleştirilen nakil işlemi sonrasında ailesinin görüşlerine nadiren gelebildiğini,

c. Nakil taleplerinin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından reddedildiğini iddia etmiştir.

3. Muhatap Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Mahpusların kendi istekleri ile buldukları ceza infaz kurumundan başka bir ceza infaz kurumuna nakledilebilmelerine ilişkin olarak 29/3/2020 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Kendi istekleri ile nakil" başlıklı 54'üncü maddesinin birinci fıkrasında; "(1) Hükümlülerin kendi istekleri ile buldukları kurumdan başka kurumlara nakledilebilmeleri için; (...) e) İstekte bulunulan kurumda yer, kapsama gücü ve sınıfının uygun bulunması ve tutukevi olmaması (...) gerekir. (...)" hükmüne yer verildiği,

b. Nakil talepleri incelenirken; kurumun kapasitesi, güvenliği ve hangi suç türüne ait odaların/koşulların bulunduğu, talepte bulunanın hasım olarak bildirdiği bir kişinin talep ettiği kurumda bulunup bulunmadığı gibi hususların göz önünde bulundurulduğu, bu sebeple her talebin uygun değerlendirilemediği,

c. Mahpusların hastalık, disiplin, güvenlik, özellikle toplu nakiller ve tutukluların mahkeme nedeniyle yapılan sevkleri sebebiyle ceza infaz kurumlarındaki mahpus sayısının günaşırı değiştiği, mahpusların nakil

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

taleplerine ilişkin yapılan işlemlerin; ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefi inanç, millî veya sosyal köken, siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulandığı,

ç. Buldukları ceza infaz kurumundan başka bir ceza infaz kurumuna nakil gitmek isteyen mahpusların gitmek istedikleri ceza infaz kurumlarından durumlarına uygun en az üç yeri ve nakil giderlerini peşin olarak ödemeyi kabul ettiklerini belirtir şekilde yazmış oldukları dilekçelerini ceza infaz kurumu idaresi aracılığıyla Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne göndermeleri gerektiği,

d. Başvuranın en son gönderdiği dilekçesinde yer alan nakil talebinin talep ettiği ceza infaz kurumlarının kapasitesinin dolu olması nedeniyle uygun değerlendirilemediği,

e. Başvuranın sonraki nakil dönemlerinde talep etmesi halinde nakil talebinin tekrar değerlendirileceği belirtilmiştir.

4. Muhatap Diyarbakır 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Mahpusların nakil taleplerinin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından değerlendirildiği,

b. Başvuranın nakil taleplerinin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından kapasitenin dolu olması nedeniyle reddedildiği ifade edilmiştir.

5. Muhatapların yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Özel hayatın gizliliği*" başlıklı 20'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz."

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde; "*İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak.*", (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte

incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. OPCAT'in 19'uncu maddesi uyarınca ulusal önleme mekanizmaları; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezaya karşı korunması amacı ile bu kişilere yönelik tutumu düzenli olarak izlemek, sonucunda hazırlanacak raporlarda özgürlüklerinden yoksun bırakılmış kişilere yönelik muamele ve koşulların iyileştirilmesi ve işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî ya da onur kırıcı muamele ya da cezanın önlenmesi için Birleşmiş Milletlerin ilgili normlarını dikkate alarak ilgililere tavsiyelerde bulunmakla yetkilendirilmiştir.

13. Ulusal önleme mekanizmaları işkence ve kötü muamelenin önlenmesine yönelik proaktif çalışmalar yürütmektedir. Ulusal önleme mekanizması kapsamında alıkonulma yerlerine yapılan ziyaretlerin ana amacı, özgürlüğünden mahrum bırakılanlara yönelik muamele ve alıkonulma koşullarının izlenmesini ve raporlanmasını gerektirmektedir.

14. Başvuranın ilk iddiası; Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan Diyarbakır 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğine ve nakil taleplerinin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından reddedildiğine ilişkindir.

15. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun 2022/966 sayılı Kararı ile nakil işlemi incelenirken ceza infaz kurumunun kapasitesi, güvenliği ve kurumda hangi suç türüne ait odaların bulunduğu, kişilerin can güvenliğine ilişkin olarak, talepte bulunanın hasım olarak bildirdiği bir kişinin talep ettiği kurumda bulunup bulunmadığı gibi hususlar göz önünde bulundurulduğundan her talebin uygun değerlendirilemediği, ceza infaz kurumlarında bulunan mahpusların nakil taleplerinin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne ulaştığı anda talep edilen kurumların kapasitelerinin o günkü veriler göz önüne alınarak değerlendirildiği, ceza infaz kurumlarının kapasitelerinin günaşırı değiştiğinden Kurumumuz tarafından ceza infaz kurumlarındaki anlık kapasite değişikliklerinin ve her başvuranın nakil talebine ilişkin durumunun tespit edilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilerek nakle ilişkin başvuruların kötü muamele yasağı kapsamında ele alınabilecek bir nitelikte olmadığı ve bu sebeple ulusal önleme mekanizması kapsamında incelenemeyeceği sonucuna varılmıştır.

16. Bu doğrultuda; başvuranın Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına girmeyen mezkûr iddiasının Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile mezkûr Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

17. Başvuranın diğer iddiası, nakil sonrası ailesinin görüşlerine nadiren gelebildiğine ilişkindir.

18. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 8'inci maddesine göre; “(1) Herkes özel ve aile

hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. (2) Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir.”

19. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) göre, hükümlü ve tutukluların hukuka uygun olarak özel ve aile hayatının sınırlandırılması cezaevinde tutulmanın kaçınılmaz ve doğal bir sonucudur. Öte yandan hükümlü ve tutukluların özel ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkı, cezaevi idaresinin hükümlü ve tutukluların ailesi ve yakınlarıyla temasını devam ettirecek önlemleri almasını zorunlu kılmaktadır (AİHM, *Messina/İtalya*, B. No: 25498/94, 28/12/2000, para. 61; *Vlasov/Rusya*, B. No: 78146/01, 12/6/2008, para. 123; *Kučera/Slovakya*, B. No: 48666/99, 17/7/2007, para. 127). Bununla beraber bu yükümlülük yerine getirilirken cezaevinde tutulmanın kaçınılmaz ve doğal sonuçlarının gözetilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda kamu düzeni ve suç işlenmesinin önlenmesi ile özel hayata ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkı arasında adil bir denge sağlanmalıdır. Ancak cezaevinde bulunmanın doğal sonucu olarak idarenin tutuklu ve hükümlülerin özel ve aile hayatına müdahale konusunda takdir yetkisinin daha geniş olduğu gözetilmelidir (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Mehmet Koray Eryaşa*, B. No: 2013/6693, 16/4/2015, para. 89).

20. AİHM, yaklaşık bir yıl boyunca ziyaretçi kabul etme hakkını kısıtlayan disiplin cezalarının verilmesine ilişkin önüne gelen bir başvuruyu AİHS'in 8'inci maddesi kapsamında incelemiştir (AİHM, *Gülmez/Türkiye*, B. No: 16330/02, 20/5/2008). AYM, başvuranın açık görüş hakkından yararlandırılmadığına ilişkin iddiasını aile hayatına saygı hakkı kapsamında incelemiştir (AYM, *E.A.*, B. No: 2017/16500, 6/11/2021).

21. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

22. Yukarıda alıntı yapılan içtihatlar çerçevesinde, ceza infaz kurumunda mahpuslar tarafından gerçekleştirilen açık veya kapalı görüşlerin özel ve aile hayatına saygı hakkı kapsamında kaldığı görülmektedir. Dolayısıyla; işkence ve kötü muamele yasağı ihlaline yönelik olmadığı tespit edilen mezkûr iddianın Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına girmediği anlaşıldığından Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile mezkûr Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

12/12/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye